

HAMAR URTEZ JO TA MARRA

2024.KO “DIBUJA TOLRATO SIN PARAR” EKO JAURDUERA MEMORIA

DIBUJA TOLRATO SIN PARAR
Sede Wikitoki, Harrobi Plaza 5, 48.003 Bilbao
dibujatolrato@gmail.com
www.dibujatolrato.com
#dibujatolrato

2024.EKO “DIBUJA TOLRATO SIN PARAR”EKO JARDUERA MEMORIA

HAMAR URTEZ JO TA MARRA

AURKIBIDEA

1. Autogestioa, gure zutabea
2. Kultur topagune bat
3. Konpromiso soziala gure auzoetan
4. Sorkuntza eta esperimentazio-topagunea
5. Kalea okupatzea, hau plazerra
6. Kolektibo irekia eta kohesionatua
7. Marraztea pertsonengana iristeko
8. Jarduera bizia eta etengabea
9. Gure hamargarren urteurrena
10. Jo ta marra jarraitzeko... aztertu behar

Eranskina: gure 2024 urteko 66 elkarreratzeak

Atribución-NoComercial-Compartirigual 4.0 Internacional
(CC BY-NC-SA 4.0)

Libreki kopiatu, banatu eta komunikatu daiteke obra hau, betiere egilea dela onartzen bada eta merkataritza-helburuetarako erabiltzen ez bada. Obra eratorri bat aldatzen edo sortzen bada, haren CREATIVE COMMONS lizentzia berdinarekin bakarrik banatu ahal izango da.

2024.KO “DIBUJA TOLRATO SIN PARAR” EKO JARDUERA MEMORIA

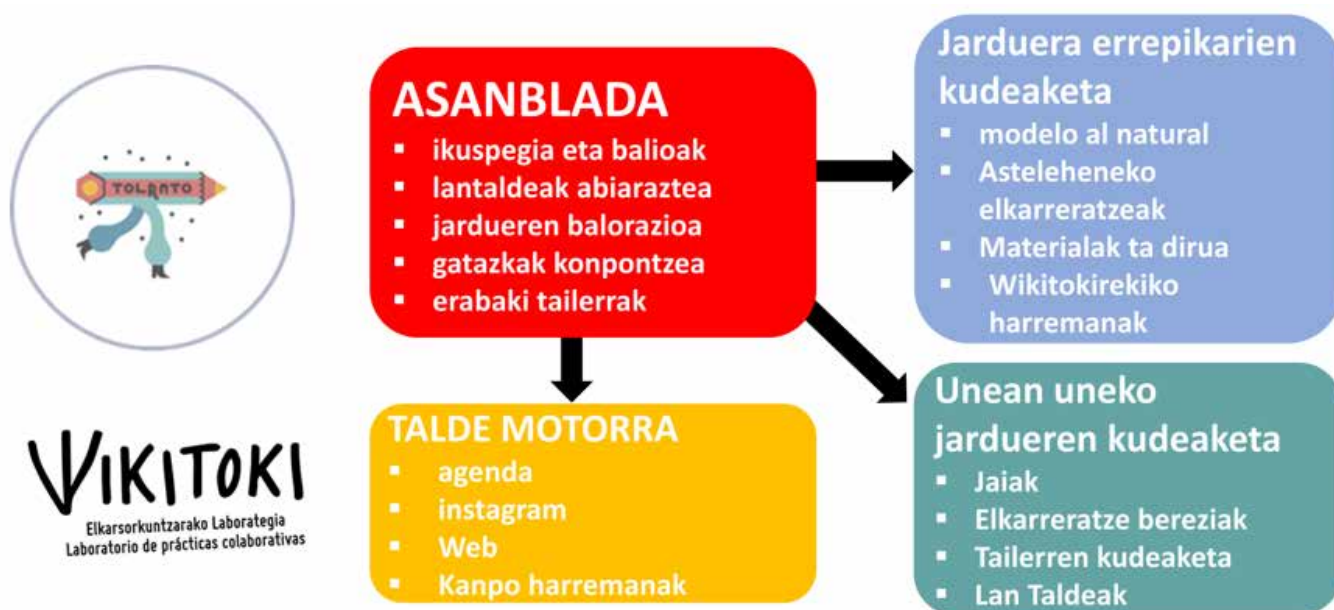
HAMAR URTEZ JO TA MARRA

2016ko azaroaren 12an, **Damien Roudeau** marrazkilari, gizarte-aktibista eta kontalari grafikoak Wikitokin eman zigun Dibujatolrato Sinparar kolektiboaren mugarrria eta birplanteamendua izan zen tailerra. Konbentzitu gintuen **"marrazkia pertsonengana iristeko bidea dela, beste hedabide batzuk iristen ez diren istorio eta lekuetara iristeko bidea"**. 2024ko Jarduera Memoria hau aurkibidean jasotako bederatzi ardatzen inguruan antolatu dugu, gure nortasuna nolabait laburbiltzen dutenak.

1. Autogestioa, gure zutabea

Dibujatolrato Sinparar talde irekia eta autogestionatua gara, marrazketarekiko dugun pasioa partekatzen dugun eta gure eta inguruko komunitateen artean marrazten jardunez, kalean eta naturalean, harremanak ditugun pertsonen osatua.

Gure **jarduera urteko astelehen guztietan** egiten dugu, marrazketa-ariketa komun bat egiteko ez ezik, gure inguruneari balioa emateko ere, besteak beste, Bilbo Zaharra, San Frantzisko eta Zabala auzoen errealtateari. Marrazten dugu kalea, esperimentatzen dugu, eta sozialki eta kulturalki konprometitzen gara Wikitokiren laguntzarekin..

Dibujatolrato Sinparareko Kolektibo autogestionatuaren barne-antolaketa

Wikitoki, <https://wikitoki.org>, Bilboko Harrobi Plazan kokatua, eragile eta diziplinen arteko elkarrizketa eta hibridazioa bilatzen duen topagunea da, aurrean ditugun erronka konplexuei eta trantsizioei heltzeko. Dibujatolrato Wikitokin bizi den kolektibo bat gara, eta horrek aukera ematen digu bere espazioa erabiltzeko eta sinergiak eta lankidetzak sortzeko, unean uneko interesen eta beharren arabera. Gure egiteko moduak lotzen gaitu, KO- lotura komunarekin (kolektiboa, kolaboratiboa, kooperatiboa, komunitarioa...) eta **espiritu esperimental eta eraldatzailearekin**.

Dibujatolrato ez da elkarte bat, ez du nagusirik, ez dirurik. Dibujatolraton berezkotasun- eta informaltasun-maila handia bada ere, **Asanblada ala Batzar irekia** da erabaki garrantzitsuen organoa. Hor gure ikuspegiak eta balioak eztabaidatzen ditugu, horretarako prest dauden boluntarioekin jarduera berriak abiaraztea erabakitzen dugu, lantaldeak edo tailerrak bultzatzen ditugu, emaitzak baloratzen ditugu eta, halakorik izanez gero, gatazkak konpontzen ditugu. Kudeaketa operatiboak, hala nola **elkarretaratze** agenda eguneratua ziurtatzea, argazkiak Instagramera igotzea, webgunea egokitzea eta kanpoko proposamenei konektatzea edo erantzutea, 17 pertsonaz osatutako **Talde Motorrak** koordinatzen ditu.

Biltzarkideak garenez, **jarduera errepikariak eta unean unekoak** kudeatzen ditugu. Errepikarien artean, kedaden agenda erakargarri bat antolatzea nabarmentzen da, modelo-saioak naturalera bideratzea, Wikipediarekin (Isa) koordinatzea eta "botea" kudeatzea, hau da, gastu txikiak ordaintzeko gure itsulapikoa (web domeinua, modelo-saioen defizita, materialen bat...). Diru-sarrera errepikakor bakarrak Wikipediatik datozen 500 euroak dira, taldearentzako tailerren bat egitea errazten digutenak. Gastu espezifikoak ordaindu behar direnean, taldeko kideei kopuru bat eskatzen zaie.

Aurten **Dibujatolratoren 10 urteurrena** 2024ko ekainaren 18an ospatu ditugu Karmelako zentro autogestionatuan. Aurten batzar formalik egin ez badugu ere, "Manifestu Dibujatolrato" ren zirriborroa prestatu dugu, gure marrazketa eta hemosprestaketaren filosofia nazioartean bultzatzeko hainbat lan-protokolo (Talde Motorraren eta Batzarraren funtzionamendua, elkarretaratzeak egitea, tailerren kudeaketa, baliabideen kudeaketa...), eta hurrengo ekitaldiaren hasieran berrikusi eta hobetu beharko dira.

2. Kultur topagune bat

Dibujatorato Bilbo eta inguruetako ingurune kultural eta sortzailearekin elkarreaginean aritzeko bokazioa du. Sinergiak berez sortzen dira, artista edo kolektiboren batek proposatuta edo taldeko pertsonen kontaktuengatik. 2024an egin ditugun 17 elkarretaratze kulturalen artean, horietako lau nabarmendu ditugu irudiekin.

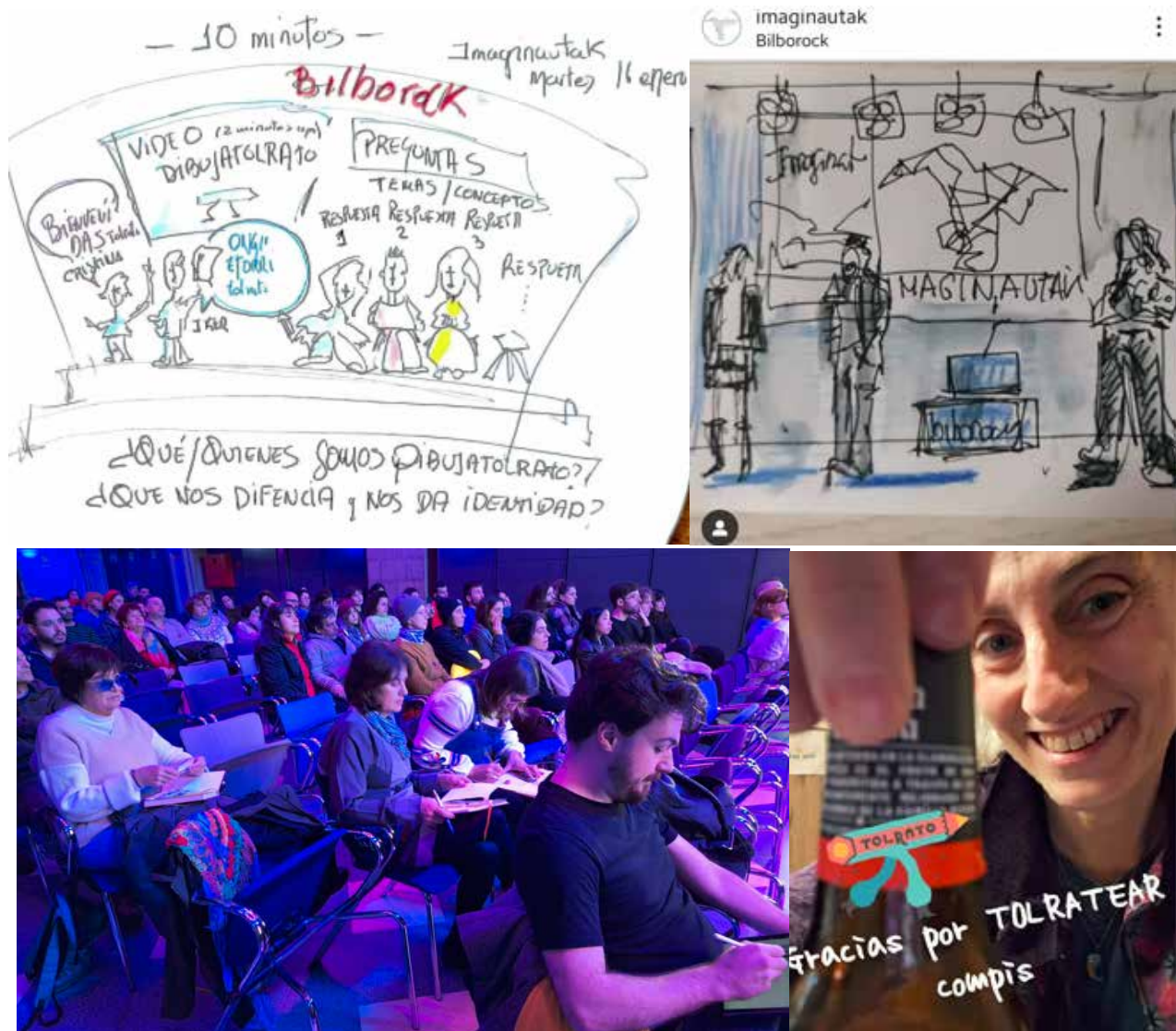
Izugarri gustatzen zaigu sorkuntza guneak eta artisten tailerrak bisitatzea. Batzuetan, pertsonak eta nmugimendu azkarra marrazteko erronkarekin egiten dugu topo, berrasmatzea eskatzen digutenak eta tolraterak tenkatzen dituztenak, Cortes kaleko **La Tribu Dantza Espazioan** bezala, dantza modernoa dantzatzen zutenak.

"La Tribu" dantza modernoa marrazten Cortes kalean (22/01/2024)

Horrez gain, Bilbo Rocken antolatzen den flamenko jaialdian parte hartu dugu.

Dibujatolratoren aurkezpena eta parte-hartzea Imaginautak ekimen gazte autogestionatuan, Bilborocken (16/01/2024)

Urtearen hasieran **Imaginautak talde gazte eta experimentalak** gonbidatu gintuen 10 urteko esperientzia haiekin partekatzerara. Nahiz eta guztiok ez garen haiek bezain gazteak, plazer handia izan zen Mesedeetako Eskolan hain eskuzabal ikastea, Dibujatolratorekin batera izendatzaile komun bat (kolektiboa, kolaboratiboa, kooperatiboa, komunitarioa...) eta **espíritu experimental eta eraldatzaile** bat duten horrelako ekimenak berriz ere errepikatzeko esperantzan.

Sorkuntza artistikoko hainbat gune ere bisitatu eta partekatu ditugu, hala nola **Hemen Proiektua**, moda berritzailearen eta zeramika aurreratuen diseinuari eskainia. Sistematikoki arte- eta kultura-erakusketei erreparatzen diegu, hala nola **Bilboko Arte Ederren Museoarekin** dugun urteroko hitzorduari; aldiz, Azkuna Zentroan Laurent Mignonneau eta Christa Sommerer-en **"Artwok as Living System"** erakusketari buruzko erakusketan parte hartu dugu, edo **"Ni neu, Isis, lur guztietako anderea"** Egiptoko erakusketa marraztu dugu **Arte Berreginen Museoan**.

“Hemen” zeramika eta moda proiektua Ronda kalean (19/02/2024)

2024 hau bereziki aktiboak izan gara Bilbon oraindik geratzen diren kultuzko eta ordeko liburu-dendak bisitatzen. **Camara liburu-denda** ezagunaren filosofia ezagutu dugu. Bertan marraztu ondoren, arduradunek jarduera berri bateratuak egitea proposatu digute. Handik gutxira, **komikiari eskainitako Joker liburu-dendak** proposatu zigun ekintza batean parte hartu dugu, eta azken hiru hilekoan, berriz, Santutxuko **Naubis liburu-denda** izan gara, auzoko proiektu alternatibo batean.

Naubis kultur liburutegiko marrazki elkarretaratzea Santutxu auzoan (04/11/2024)

Baina haratago joan gara. Kultur jarduera asko espazio irekietan ere egin ditugu, hala nola **Bilboko Kalealdian** parte hartzea, Casilda Iturrizar parkean urtero egiten den Kale Antzerkiko Festan parte hartzea edo **Euskal Herriko Arkitektoen Elkargoak (COAV) Bilboko Zabalgunean zehar eskaini digun bisita arkitektoniko gidatuan** parte hartzea.

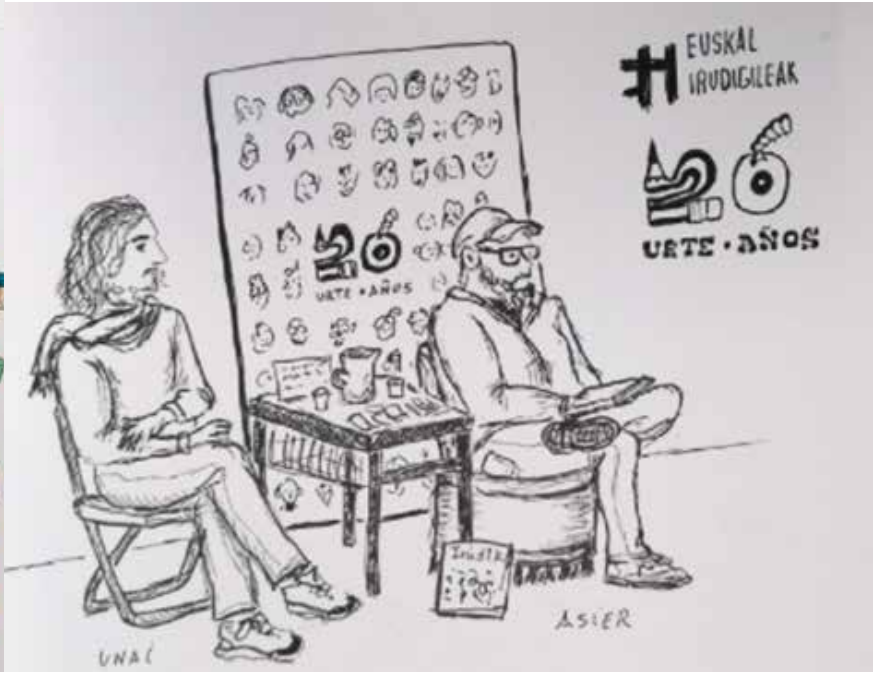
Erantzun genien gonbidapenetako bat Gutun Zuria ekimenaren baitan Azkuna Zentroan egin zen **Bertso-Saio Espekulatiboak** saioan parte hartzea izan zen, Miren Amuriza, Uxue Alberdi eta Unai Iturriagaren parte-hartzearekin. Era berean, garagardo batzuekin ilustratu genituen fisika kuantikoko erakusketak, EHUKo bi zientzialari ospetsuk Hika Ateneoko **"Pint of Science"** en markoan eman zizkigutenak.

Cámara egile-liburutegiko marrazki elkarretaratzea (04/11/2024)

Ilusioz beteriko esperientzia izan zen **Euskal Irudigileen Elkartearekin** Atxuriko egoitzan egin zen trukaketa eta ezagutza saioa. Asier Iturralde "Gaston" ek, Elkarte honetako kide diren Espe eta Unai tolraterekin batera, euren jarduerak, zerbitzuak eta Dibuja Tolratorekin izan ditzaketen sinergiak aurkeztu zizkiguten.

Azken hamar urteotan lankidetzan aritu garen berrogeita hamar artista eta ingurune kultural baino gehiagoren kontaktuak zerrendatu ditugu, haien lokaletan elkarreratzek egiten jarrai dezagun.

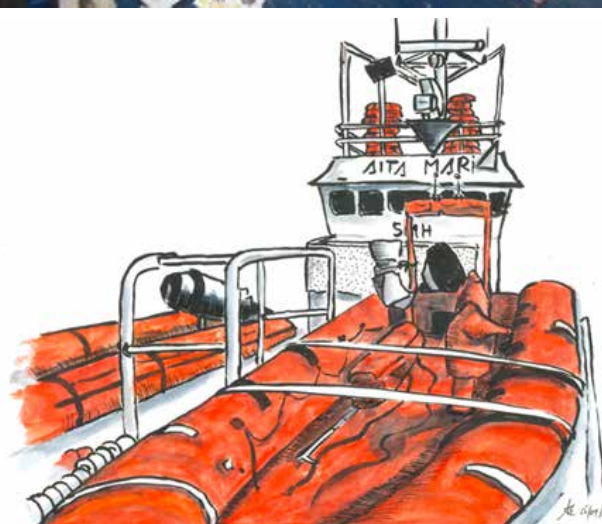
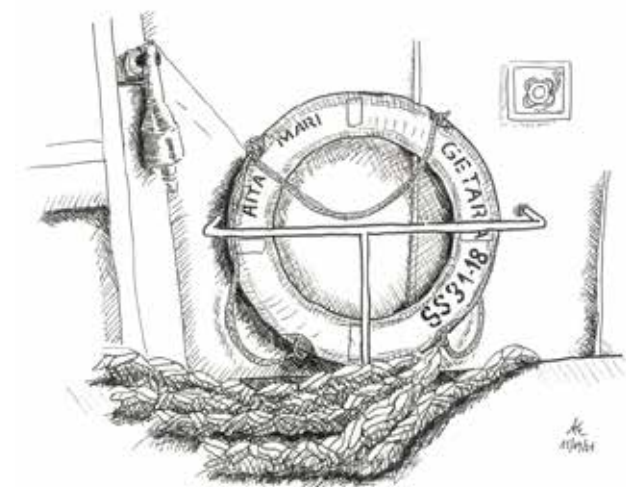

Euskal Irudigileen Elkartearekin trukatzuz eta partekatuz Atxurin (26/02/2024)

3. Konpromiso soziala gure auzoetan

2022ko lehen Batzarrak **gure kolektiboaren inplikazio soziala** areagotu zuen, adostasun orokorreko gaietan, hala nola feminismoan, antimilitarismoan, integrazioan, immigrazioan, gazterian, eskubide sozialetan edo ekologismoan. Gainera, auzoarekin bat egiten duen kolektiboa garen aldetik, gure ingurune hurbilari laguntzen saiatzen gara, eta **Bilbo Zaharreko, San Frantziskoko eta Zabalako (orain EHUNKA auzo-sarea) gizarte-taldearen koordinadorearen** beharrei erantzuten.

Aurten, guztira, 19 kedada ala elkarreratze sozial egin ditugu, inoiz baino aktiboagoak. Hala ere, jarraian, egindako elkarreratze horietako hiru baino ez ditugu grafikoki erakutsiko. Gehien hunkitu gintuen kedadetako **bat Itsas Salbamendu Humanitarioa (SMH) gobernuz kanpoko erakundearen "Aita Mari" itsasontziko** patroia eta taldearen egunerokoa partekatzea izan zen. Albertok buloak desmuntatu zizkigun, Mediterraneoan eta Kanariar Uharteetan pareko kostaldean itotako 6.000 pertsonak eta pateraz iristen diren 200.000 etorkinak gogora ekarriz, hegazkinez iristen direnen zati txiki bat. Era berean, erakutsi zigun nola antolatzen diren 150 biziraun duten pertsonak hartzeko, nola errazionatzen dituzten 47 m³ gasoil nabigazioko 20 egunetan, arazo administratiboak eta nola beldur izan diren banda libanoarren patruilek hilko ote dituzten.

Mediterraneoan errefuxiatuak eta etorkinak erreskatatzeko "Aita Mari" itsas salbamendu humanitarioko itsasontziari gure marrazkiekin lagunduz (14/04/2024)

Azkenik, SMHri 30 ilustrazio eta marrazki baino gehiago emango dizkiogu, promozio-lanetan erabil ditzaten. **Gazako genozidioak** ezinegon handia sortzen du Dibuja Tolrato kolektiboan. Marrazten besterik ez bada ere, Bilboko Udaletxearen aurrean egindako protesta-elkarretaratzeekin bat egin dugu, **Palestinako herriari elkartasuna adieraziz** eta Mahasen Al-Khatib ilustratzaile hil berria gogoratuz.

Mahasen Al-Khatib

Gernika Palestina

Concentración de denuncia del genocidio israelí en Gaza, así como del asesinato de la ilustradora palestina Mahasen Al-Khatib (21/10/2024)

2024an, San Frantzisko, Bilbo Zaharra eta Zabala auzoetako Gizarte Taldeen Koordinadorak **EHUNKA auzo-Sareari** eman dio bide, eta irailean aurkeztu zen jendaurrean. Bere lehen proiektuetako bat Cortes 23ko **"Telefónica Eraikinerako Espazio Komunitarioaren Proposamena"** egitea izan da. Proposamen hori Udalari aurkeztu zaio auzoko bizitza soziala kultura anitzeko, autokudeatutako eta belaunaldien arteko zentro berri baten bidez antolatzeko. Ekimen hori babesteko, **Telefonika eraikin zahar** horrek zer irudi ilusionagarri izan dezakeen imajinatu dugu, auzoko pertsona eta erakunde guztiei irekia.

Marrazkiarekin auzoko Ehunka sareak Telefonika eraikina (Cortes 23) lortzeko duen ekimena babestuz, zentro kulturaliztun eta belaunaldi arteko autogestionatu bat sortzeko (23/09/2024)

Guztira 19 elkarreratzeko sozial egin ditugu, inoiz baino gehiago. Azpimarratzekoa da Noraik **auzoko Etorkizuna Musiketan orkestrak** Kultur Aniztasunaren Eguna ospatzeko Bilbo Zaharrean marraztea eskatu zigulako. Orkestra horrek egoera larriko haurrak, oro har auzoko eskolakoek, lagun-giroan instrumentu klasiko bat jotzen ikastea lortzen du.

Emilio Campuzano Lanbide Heziketako Zentroak, Santos Juanes plazan dagoenak, gure auzo eta inguru guztiari ematen dio zerbitzua. Gazte asko ibiltzen da arratsaldeko eta gaueko txandetan lan-aukera berrien bila. Hirugarren urtez jarraian, eta gure tolratara Luperi esker, hurbileko harremana ezarri dugu zentro honekin. Batzuetan, ikasleek gurekin marrazten dute, beste batzuetan gure marrazkiak arte grafikoetako lanak entseatzeko erabiltzen dituzte eta, beti, gure marrazkilarien emaitzak partekatzeko izena ematen dute. Aurten, zorionez, ikastetxearen jarduera guztia marraztu ahal izan dugu, hau da, **arte grafikoak, automobilgintza, mekanika, elektrizitatea eta elektronika**, betiere ikasleak ekinean daudela.

Jakina, aurten indar gutxiagorekin parte hartu dugu **Munduko Arrozetan**, Mariaren Bihotza plazan, DibujaTolrato maiz joaten den kulturarteko festa batean. Azkenik, urteak daramatzagu **Gau Irekian** parte hartzen, auzoko jarduera soziokultural guztiak erakusten diren egunean. Edizio honetan Zabalan ilustratu genituen **Magrebeke ipuinak marraztea** eta entzutea ere egokitu zitzaigun.

4. Sorkuntza eta esperientazio-topagunea

Esperimentazioa da kolektiboko kide gehienek konstanteetako bat. Batzuetan sormen hori geldiezin bihurtzen da, ia obsesiboa. Ezinezko erronkak gustatzen zaizkigu, elkarrengandik ikasten dugu, ez zaigu axola huts egitea eta, batez ere, plazara ematen digu muga horietara iristeak. 2024an egindako 13 elkarreratzeko esperimentaletatik bost grafikoki erakutsiko ditugu atal honetan.

Wikitokik ematen digun laguntza eskertzeko, **"itzulketa" bat egiten dugu urtero**, une bakoitzean behar dutenaren arabera. 2024an hogeita bost pertsona baino gehiago joan ginen itzulketara. Wikitokiko Lornak hamar bat kontzeptu aurkeztu zizkigun, kreatiboki ilustratu behar genituenak. Ia 300 marrazki, gehienak zuri-beltzekoak, hurrengo aldietan Wikitokiren estrategiak eta jarduerak grafikoki transmititzeko erabiliko dituzte. 2,5 ordu bizi igaro ondoren, merezitako garagardo batzuk edan behar izan genituen.

Dibujatolrato hasi zenetik, **modelo zuzenean marrazteko saioak** klasiko bat dira. Bilbon ia ez dago jarduera zail hori entseatzeko lekurik. Iñigok eta Etzozik modelo marrazteko urtero sei saioak antolatzen dituzte. Gorputz biluziak zirriborratzen ditugu minutu bat, hiru eta bost minututan. Teknikak konbinatzen ditugu, ikaskideekin harritzen gara, estilo berriak probatzen ditugu... eta poto bat jartzen dugu modeloari eskura ordaintzeko.

Wikitokiren egoitzan eredu naturala marraztuz, urtean sei aldiz

Tailerrak inspirazio- eta ikaskuntza-iturri dira Dibujatolratorentzat. 2024an bi tailer egin ditugu, biak **kolektiboari lotutako artistekin, Ruth Juanekin eta Iker Oruetarekin**. Ruthen **"Urteurreneko Mural Kolektiboa"** tailerrak ondu gintuen lehen aldiz identifikatzeko moduko zerbait sortzeko. **"Anima Tolratoren tailerrak**, ordea, marrazkiari eta ilustrazioari aplikatutako Stop Motioneko teknikak kolektibizatu zituen, 22 parte-hartzaileen plazer handiarekin. Hamarnaka Gifs eta animazio labur sortu genituen.

La Encartada Moda desfilea marraztu dugu berriro Balmasedan, bere urteurrena ospatzeko. Oraingoan bai, garagardo itxurako itzulketa bat izan zen, eta eten egin behar izan genuen amaitzean bota zigun zaparradagatik. Modeloak hain azkar mugitzen zirenez, ia ezinezkoa zitzaigun soinean zeramatzaten jantzi apurtzaileak harrapatzea. Zirriborro batzuk lortzea arrakasta zen!

Teknika berritzaileak partekatzeko "Toca Truco" delako ekimenaren lehen edizioa, Gaston Estudioan (25/11/2024)

Moda jasangarriaren desfilean parte hartzea Balmasedako La Encartada fabrika zaharrean (08/06/2024)

Anima Tolrato "tailerra marrazketa Stop Motionen integrazteko, Wikitokin IkerOruetak artistak emana (23/11/2024)

Elkarreratze batzuek, hala nola **kultura-aniztasunaren nazioarteko eguneko marrazki-ekintzak**, esperientazio-maila handia dute. Antoniok, Irenek eta Unaik **Etorkizuenan Musketan taldeko Orkestra eta Abesbatzaren** eta Betto Snay auzoko rap kantariaren musika islatu zuten marrazkietan, eta ekitaldira bertaratu ziren pertsona askoren aurpegiak erretratu zituzten, jendaurrean ikusgai jarri zen pintura-performance sortzaile bat eginez. Aldi berean, beste bost tolratel plazako pertsianetan panel handiak marrazten aritu ziren.

Performance Dibujatolrato el Día Mundial de la Multiculturalidad y Diversidad con la orquesta y los coros de "Etorkizuna Musiketan" en Bilbi Plaza (26/06/2024)

5. Kalea okupatzea, hau plazerra

2022ko Dibujatolratoko lehen Batzarraren beste ardatz nagusia **"kalea okupatzea"** izan zen. Egia esan, beti egin izan dugu, baina, agian, lotsarik gabe, eskubide bat bezala, lotsagabeki okupatzen aritzearen kontzientziarik gabe.

Udaberriko, udako eta udazkenaren hasierako kedada ala elkarreratze gehienak kalean izaten dira. Batez **ere plazak, jende gutxiago bizi den auzoak eta Bilboko parke batzuk** hartzen ditugu, bero handiko egunetan freskatzen gaituztenak. 2024ko elkarreratze guztien laurden bat, 33 zehazki, kalean izan dira, eraikinak, parkeak eta jendea marraztuz, baita kultura- eta gizarte-ekitaldiak ere. Hotzagoa egiten hasten denean, aterpe har dezakegun lekuetara hurbiltzen gara.

Gure tolratero Antonio Canterok asmatutako **“Dibujomatón” delako tramankuluak** joko handia ematen digu oraindik ere Dibujatolratoren jarduera auzoko kaleetara eta inguruetara eramateko orduan. 2024 hau hiru aldiz bakarrik atera badugu ere, dinamika ezin hobea izan da. Much/s vecin/s hurbildu zaizkigu, baten bat marrazten ere jarri da eta beste batzuk modelo azkarra eskaini dute, balde erretratu ugari jasoz, "muxutruk". Marrazketa jamatoiak esperimentazioaren, eskuzabaltasunaren eta pertsonetikiko elkarriketaren balioak transmititzen ditu

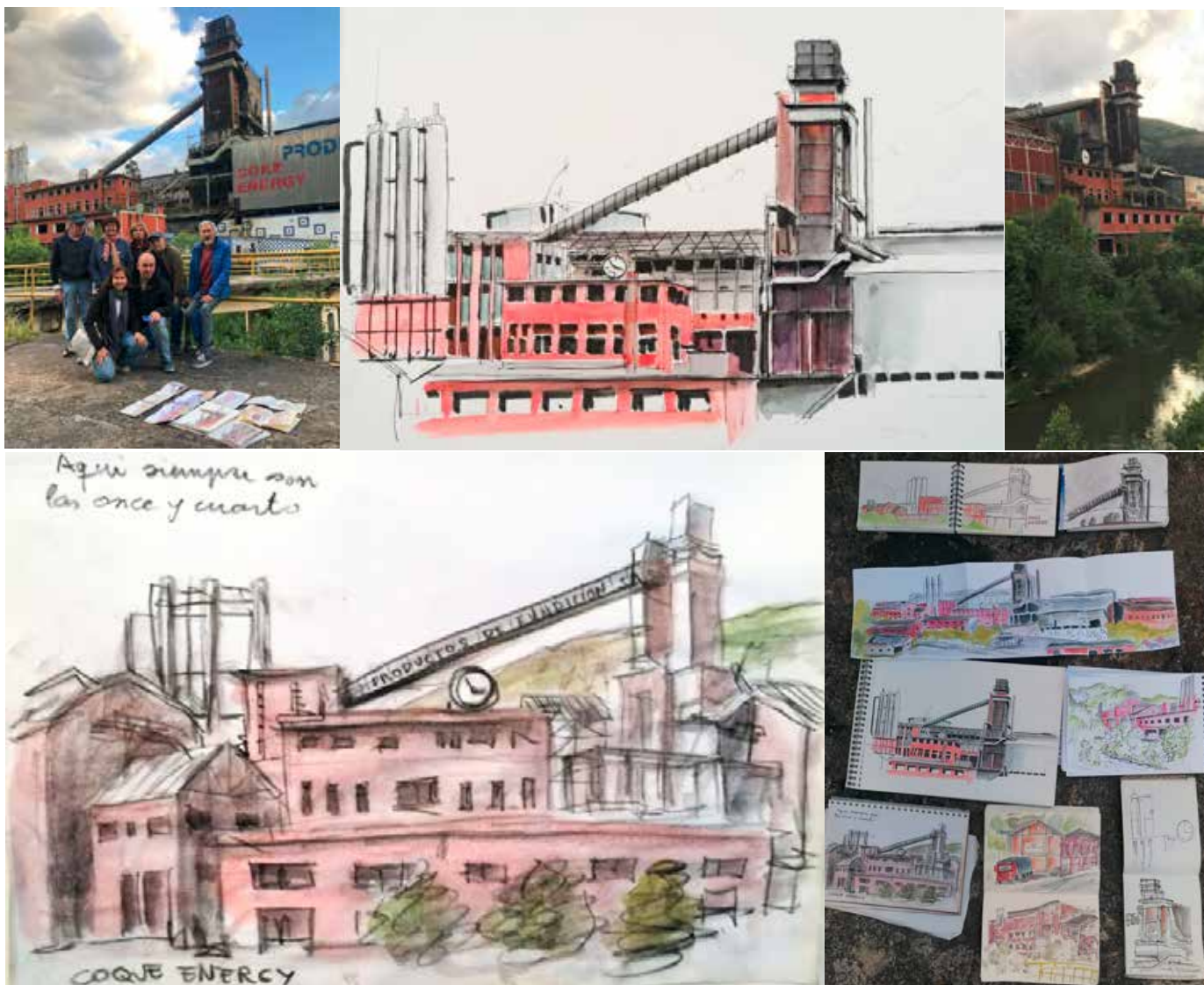

Ocupando la calle con la iniciativa participativa Dibujamatón en Fleming, Ronda y Iturribide recetas (20/05, 15/07 y 16/09/2024)

Plazak, kaleak eta espazio irekiak okupatzen dituzten elkarretratzeak etengabeak dira. Izugarri gustatu zaigu hala nola **Zorrotzako Profusa koke-fabrika zahar eta kutsagarria**, Areatzako neguko patinatzaileak, **Erandioko Zamakona ontziolak**, **Alde Zaharreko teilatuen gaineko ikuspegiak Solokoetxeko eskaileretatik**, Atxuriko Gizakunde Plaza, "Oinezkoen Zabalgunea" ekimena, gure marrazkiak Zabalguneko Merkatuan erakutsi zizkiguna, Ibaizabal Landa Haitza, Plaza Eliptikoa, Ametzola parkea, Zazpi Kaleko Triangelua, Etxebarria Parkeko barrakak edo Santanderko Tren Geltokia. Zoriturrez, ezin ditugu elkarretratze horien guztien marrazkiak eskaini, Urban Sketch Crawl-etik gertu dauden elkarretratze horien guztien zirriborroak eta ilustrazioak baititugu.

Alde Zaharreko teilatuak marrazten Solokoetxetik (27/05/2024)

Zorroako Profusa fabrika abandonatua, kokea ekoizten zuena (10/06/2024)

Eguraldi ona hasi eta egunak luzatu bezain laster, kalera irtengo gara berriro. Klasiko bat **Bilboko jaiak** dira, **Bilboko Konpartsen txosnen** inguruan. Aurten **auzoetako jai herrikoietara** ere mugitu gara, **Olabeagako jaietan** aktiboki parte hartuz. Jaietako parte garela uste dugu eta dinamika, interakzio eta alaitasun pixka bat ematen saiatzen gara. Batzuk berandu arte.

Olabeagako – Norvegiako Jaiak, txikientzako tailerrak ere dinamizatuz (09/09/2024)

6. Kolektibo irekia eta kohesionatua

Marraskia erlatiboki erlazionatzeko eta hemen eta orainean zentratzeko modu gisa aldarrikatzen dugu. Nolabait, kontsumismoaren eta lehiakortasunaren eta berehalakotasunaren aldeko presio sozialaren alternatiba ere bagara. Klean aurkitzen gaituzten pertsonak marraztera gonbidatuz gozatzen dugu. **Errespetua eta eskuzabaltasuna kolektiboaren ezaugarri bereizgarriak** dira, eta horrek aukera ematen du taldean marrazkilari profesionalak esperientziarik gabeko marrazkilari berriei batera egoteko eta gozatzeko.

2024an eztabaida informalak sortu ditugu **Dibujatolrato kolektiboak** jarduera paregabe bat garatzen duela eta, nolabait, marrazkilarien beste ekimen batzuetatik bereizita (sketch crawl...). Hona hemen errepikatu diren **berezitasun** batzuk: jardueraren intentsitatea (66x elkarreratze urtean), etengabeko esperimentazioa (elkarreratze deserosoak eta erronka handikoak izaten dira, esperimentazioa obsesiboa bihurtzen da batzuetan), konpromiso soziokulturala (batez ere auzoarekin eta koordinadora sozialarekin, feminismoa, arrazakeriaren aurkakoa, eskubide sozialak, artista berriak...), aniztasun, malgutasun eta irekitasun handia (60 bat pertsona aktibo, urtean 20 kide dituztela) eta autokudeaketa asanblearioa (ez nagusiak, ez dirua). Zenbait tolrataren ustez, **"tolrateatzea", berez, zabaldu eta sustatu beharreko kontzeptua izan beharko litzateke.**

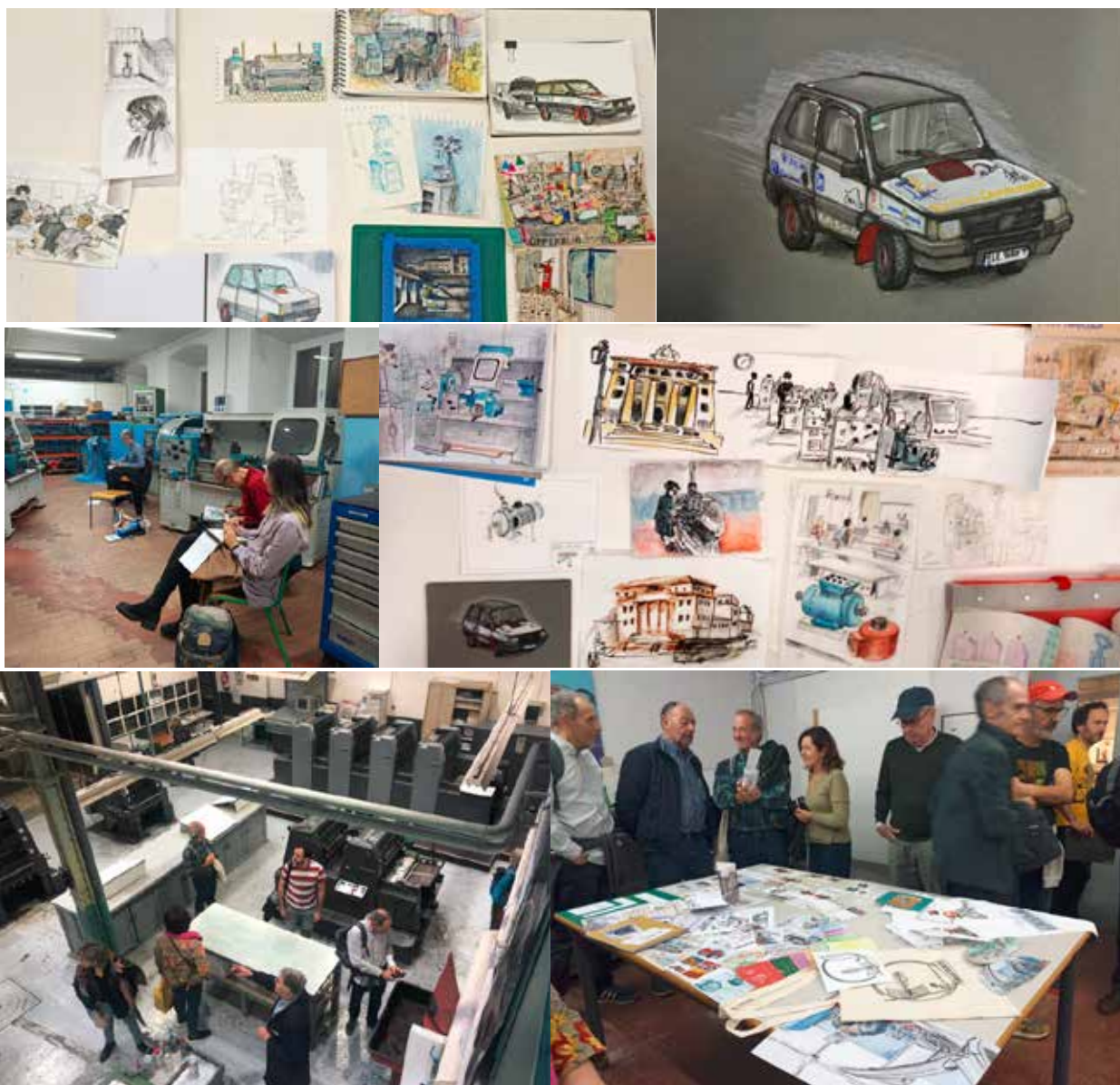

Bilboko Jaiak konpartsekin Arenalean (19/08/2024)

Esperientzia kolektiboek tolratarren arteko lotura pertsonalak sendotzera garamatzate. Elkarreratzeko bakoitzaren eta lana partekatzearen ondoren, gure jardura eta ikaskuntza trago batzuekin ospatzen dugu, batzuetan berandu arte luzatzen direnak. Hortik sortzen dira ekimen gurutzatuak, ideiak eta beste hainbat mini-elakarretatzeko gehigarri eta noizbehinkakoak, whatsappen komentatzen duten edonork aipatzen dituenak... eta hamabost bat dira aurten.

Tailerrak ere garrantzitsuak dira. Prestakuntza baino askoz gehiago dira. Taldearen ospakizuna da, eta Dibujatolratoko etapa guztietako 20 pertsonak baino gehiagok parte hartzen dute beti. Horren bidez, gure historiarekin lotura sortzen dugu berriro, baina, batez ere, ilusioa sortzen dugu eta kolektiboki eraldatzen gara, kontzeptu esperimental berriak ikasi eta aplikatzen baititugu aldi berean. **Urteurreneko mural baten diseinu kolektiborako tailerra** erronka handia izan da Dibuja Tolratorentzat, oso konplexua, eta gure pazientzia eta bat egiteko gaitasuna probatu ditu. Nota batekin gainditu dugu.

Tomás Campuzano LHko auzoko lanbide-heziketako ikastetxeko ikasleen jardura marrazten (18/03 eta 02/12/2024)

Gure gizarte-ingurunearekin modu kolektiboan erlazionatzea, **Tomás Campuzano Lanbide Heziketako** marrazteko elkarreratzeko kasuan bezala, Alberto irakaslearen eskutik. Ikasle horiek gure marrazkiak prozesatzen

dituzte eta oso itzulketa erakargarriak egiten dizkigute. Horrek talde-konpromisoa indartzen du, bai eta Dibukatolrato hiri-zirriborrotik haratago zentzua eta misioa duen kolektiboa delako ustea ere.

Erandioko Zamakona Ontziolak (22/04/2024)

Urtean zehar hainbat jarduera ludiko-marrazkilari egiten ditugu. Horietan, "tolrater historikoak" deitzen ditugu, denbora pixka bat daramatenak agertu gabe, nahiz eta horretarako gogorik ez izan. Horrek gogor kohesionatzen du taldea, eta interakzio berriak sortzen dira astelehenetako kedadeez gain. Lasaitasunean marrazten ari garela, pertsonen arteko elkarrizketak eta loturak sortzen dira, eta horiek askotan benetako adiskidetasunetan gauzatzen dira.

Jaiak edo ekitaldiak ospatzeak ere batzen gaitu kolektibo gisa. **Bilboko Jaietan** berandu arte luzatzen gara beti, baita auzoko jai batzuetan ere. Baina 2024 hau berezia izan da **Santutxuko Karmela zentro autogestionatuan ospatu dugun 10. urteurreneko festagatik**. Bertan 40 tolrater baino gehiago marraztu, jan eta dibertitu genituen. Eta, logikoa denez, **horma-irudia** bisitatu genuen. 10 pertsona baino gehiago aritu ziren lanean bi hilabetez, brotxa eskuan, larunbatetan eta astegunetan.

Etxebarría Parkeko barrakak (26/08/2024)

Dibujatorato e-postako zerrendan alta emanda dauden 188 pertsonetatik **60 inguruk parte hartzen dute marrazki elkarretatzetan**. Elkarretatzetan 15-20 pertsonak parte hartzen duten arren, nahiko errotazioa dago.

Pertsona berriak maitasunez hartzen saiatzen gara, aniztasuna gustatzen baitzaigu eta jende interesgarriarengandik ikasten dugu. Marraztean, elkarrizketa-espazioak sortzen dira, batzuetan lagun berrietan edo tolratarren arteko proiektu bateratuetan sortzen direnak, kolektiboaren beraren jarduera gainditzeko dutenak. Adibidez, Bea eta Janirek taldean elkar ezagutu eta Femgarabat sortu zuten.

Dibujatorato zer den sentitu nahi baduzu, merezi du iaz hamargarren urteurren hau berotzeko prestatu genuen eta Urkiolako festan konpartitu genuen **bideo laburra** begiratzeko. Esteka: <https://youtu.be/pHRVujECDfA>

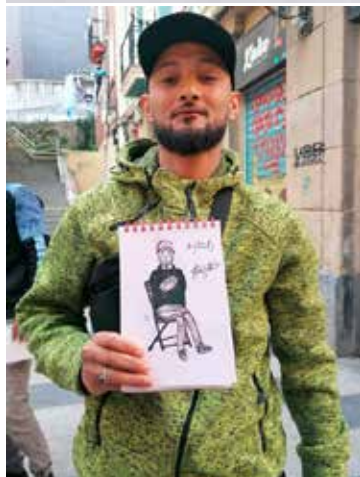
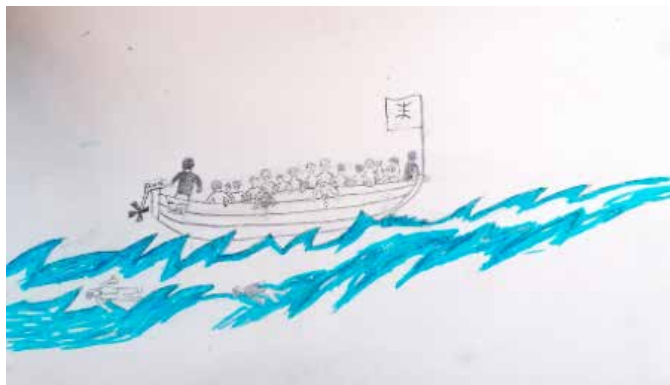
Bilboko Kalealdia – Doña Casilda Parkeko Kale Antzerki Jaialdia (01/07/2024)

7. Marraztea pertsonengana iristeko

Iazko Jarduera-memoria izenburua "**pertsonengana iristeko marraztea**" zen. Horrek esan nahi du fisikoki hurbiltzea, elkarrizketa bati ekitea eta, oro har, gurekin dauden pertsonak erretratatzeko. Jarraian, hainbat adibidetan oinarrituta, ulertuko duzue zergatik aldarrikatzen dugun marrazkia bitarteko gisa, eta ez helburu gisa.

Urtero-urtero esperientzia berezi bat markatu digu. **Atxuri Harrera elkarteak, auzoan aterperik gabeko errefuxiatuak eta etorkinak hartzen dituen** eta higieanean, ostatu-bilaketan, janarian eta lanean laguntzen dien kolektiboak, gazte horien esperientzia gogorrak zuzenean ezagutzea proposatu zigun, pateraz edo Balkanetako ibilbide gogorraren bidez. Hicham, Ayoub, Hamdouda, Farid, Zoohair, Marooade... eta beste batzuek azaltzen digute nola irautean duten bizirik, zer lan egin duten, zer arazo dituzten egunero lana eta janaria aurkitzeko, zein gogorra den autoestimua egoera honetan mantentzea. Batzuk, gurekin marrazten hasi ziren. Esperientzia gordin eta ahaztezina. Entzun eta marraztu pertsonengana iristeko!

Urtero, **asiloa eskatzen duten eta Claret Enean** beren eskaera izapidetzeko klaustroaren zain dauden **familiarekin hurbiltzen gara marraztera**. Euren dramak kontatzen dizkigute eta Venezuela, Nikaragua, Sudan edo Sirian bizi dituzten gatazketatik nola ihes egin duten azaltzen digute

Pateraz edo Balkanak zeharkatuz etorri ziren etorkinak entzunez eta haiekin marraztuz, Atxuri Harreraren eskutik Bilbin. Goian, ezkerrean, Zuhairrek bere pateran bizi izan berri duen drama ilustratzen digu. (08/05/2024)

Gogoratu 2022an **Dibujamatón** tramunkualerekin marrazten hasi ginel, hau da, nahi duten kaleko pertsonak minutu gutxitan erretratatzeko, **erantsitako bideoan** ikus dezakezun bezala (Esteka: <https://youtu.be/6T5m81M3J3A>). Gero marrazkiak partekatzen ditugu, "modeloekin" hitz egiten dugu pixka batean eta, normalean, eskuzabalak gara eta gehien gustatzen zaizkien erretratuak oparitzen ditugu. Auzoko plazetan jarri ohi gara, aurten hiru aldiz guztira, **Bilbo Zaharrean, Ingurabidean eta Iturribiden**.

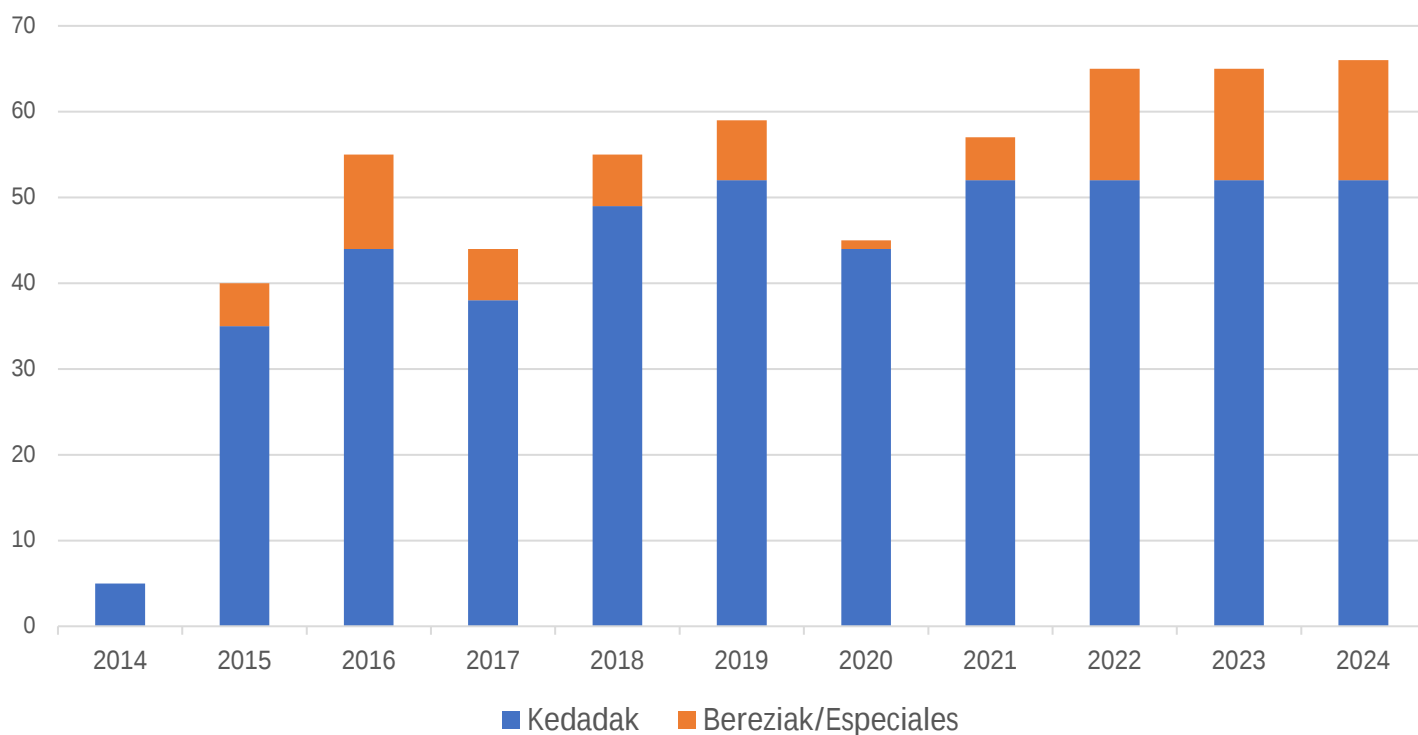
Asiloa eskatzen duten familiekin Claret Eneako CEAR zentroan, marrazketa elkarreratzean (29/04/2024)

8. Jarduera bizia eta etengabea

Datuak eskuan, harro gaude **66 elkarreratze jarduera handiari eusteaz** (14 kedada ala elkarreratze aparteko errekorra barne), 2023ko ariketa zertxobait gaindituz. Batez besteko parte-hartzea 15 pertsona ingurukoa izan da.. eta 6 parte-hartzailearen artean (muturreko ekitaldi meteorologikoak edo aparteko elkarreratzeren bat ematen direnean) 28 parte-hartzaile izan dira "1.er Toca Truco" delako bezalako elkarreratze oso erakargarrietan. Harro **gaude bostehun elkarreratze baino gehiago eman ditugulako hamar urteko jarduera** tolratera honetan.

556 x Elkarreratzeak DTR 2014-2024

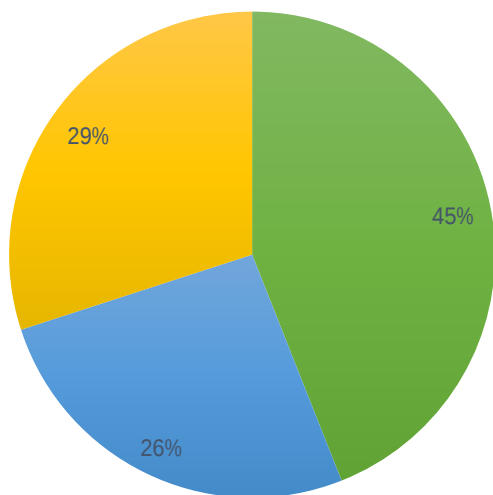
Azken 10 urteetan egindako kedadak edo elkarreratzek, kedada bereziak laranja adierazita

Hamalau elkarreratze bereziak nabarmendu behar dira, astelehenez gain; horietatik % 85ek ikuspegi sozial edo kultural nabarmena izan dute. Elkarreratze bereziak egiteko, boluntarioak arduratu behar dira hauen kudeatzeaz.

Aurrez ikusi dugunez, % 59 handitu ditugu kedada **kulturalak**, % 26raino eta, batez ere **bikoiztu ditugu elkarreratze sozialak % 26 raino**, inoiz baino gehiago, neurri batean orain arte ez bezala kalkulatu dugulako.

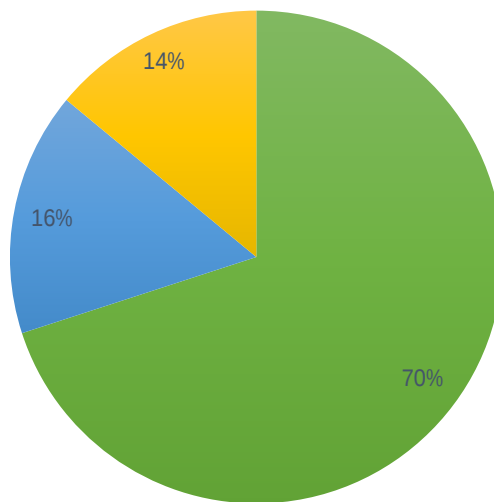

FOKU 66x Elkarreratzek 24

■ Placer ■ Cultural ■ Social

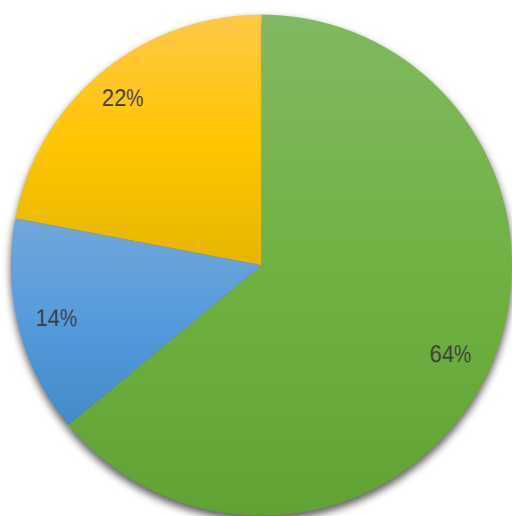
FOKU 556x Elkarreratzek 2014-24 (%)

■ Plazerrenak ■ Kulturalak ■ Sozialak

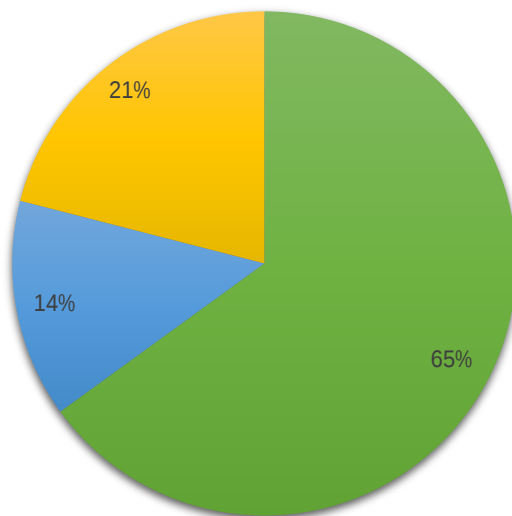
Gure jarduera garatu dugun lekuari dagokionez, **auzoan presentzia mantendu dugu**, eta % 36ra iritsi gara (Wikitokin barne), batez besteko historikoaren antzekoa. Kopuru horretan ez dira sartzen Alde Zaharrea, Atxurin eta Santutxun egindako 15 elkarreratzek (% 23 gehiago), auzoari oso lotuta baitaude idiosinkrasiagatik eta gertutasunagatik.

66x Elkarreratzek NON? (%) 2024

■ Bilbao resto ■ Wikitoki ■ Barrio

556x Elkarreratzek NON? (%) 2014-24

■ Bilbao besteok ■ Wikitokin ■ Auzoan

Jarraian, **Dibujatolratoren bizitzaren hamarkadako jardueraren ebaluazioa** azalduko dugu, bai eta bere jardueraren **adierazle nagusiak** ere, dagoeneko labur ebaluatu direnak. Adierazle batzuk doitasun txikikoak dira,

hala nola **Instagramen** zintzilikatutako marrazkiak, 1.800 jarraitzaile erakartzen dituztenak, batez ere Kristina eta Nataliaren jarduerari esker (elkarreratze bakoitzeko 10 inguru dira, nahiz eta ez den islatzen elkartzean), edo kedadetako batez besteko asistentzia, eta, beraz, ez da beharrezkoa kalkulatu jarraitzea. Baliteke adierazle berriren batek zentzua izatea taldearen kudeaketan inplikatzaren diren pertsonak edo parte-hartzaile gazte berriak bezala (< 30 urte).

Adierazleak	2014	15	16	17	18	19	20	21	22	23	2024	Batura
Urtez urteko ekintzak	5	40	55	44	55	59	45	57	65	65	66	556
Asteleheneko elkarreraktzeak (nº)	5	35	44	38	49	52	44	52	52	52	52	475
Asanbladak (nº)		>1?	>2	4	2	2	0	1	2	1	0	>16
Apartako elkarreratzeak (nº, x+tailerrak)	0	5	11+1	4+2	4+2	4+3	1+0	4+1	10+3	11+2	12+2 (21%)	81 (15%)
Konpromiso sozialeko elkarreratzeak (nº, apartekoak barne)	0	5	9	4	10	9	3	5	10	12	19 (29%)	76 (14%)
Konpromiso kultureko elkarreratzeak (nº, apartekoak barne)	0	1	8	10	9	10	4	8	21	12	17 (26%)	90 (16%)
Elkarreratzeak Auzoan (nº)	3	10	14	9	13	10	14	7	14	13	15 (22%)	120 (21%)
Wikitokin egindako elkarreratzeak (nº)	0	7	9	11	8	8	2	7	11	9	9 (14%)	81 (14%)
Batez besteko elkarreratzeen asistentzia (nº)						(14)?	9	(12)	(15)	(16)	(15)	(16)
Dibujatolratoko partaideak (e-posta zerrendan daudenak)						97	103	126	142	162	188	188
% andreen partaidetza Dibujatolraton						53 (55%)	54%	55%	56%	55%	50%	55%
Instagramen eskegitako sarrerak						705	1.210	1.960	>2.430	>>2.554	> 2.700	>>2.700

Dibujatolrato Sinparar jardueraren adierazleen historikoa 2014 eta 2024 artean

Dibuja Tolratoren hamargarren urteurren honek honako hauek ospa ditzakegu:

- § Guztira 556 elkarreratze... kopuru mundiala...
- § 80 elkarreratze baino gehiago, 16 tailer barne, kolektiboki aurrera eginarazi diguten artista profesionalak emanak.
- § Jarduera etengabea auzoan, 120 elkarreratzearekin
- § 90 kedada kultural eta 76 elkarreratze sozial
- § 180 tolrater baino gehiago; horietatik 60 bat aktiboak dira gaur egun
- § Ia 1.800 jarraitzaile Instagramen, jende berria, anitza eta gaztea etortzea eta jarduera esperimental edo erakargarriak proposatzea interesatzen zaiguna

9. Gure hamargarren urteurrena

Hamargarren urteurren hau batez ere Ruth Juanen tailerrean hasi genuen mural kolektibo baten diseinutik ospatu dugu. Ondoren, Santutxuko Karmelaren zentro autogestionatuan islatu genuen, pixkanaka margotuz. Eta hor bertan egin genuen urteurrenarekin itxi genuen.

Ez gara hitzetan luzatuko. Argazkiek eta marrazkiek beren kabuz adierazten dute 10 urteren ostean ilusioz eta kohesionatuta jarraitzen dugula, nahiz eta bakoitza ezberdina izan.

"Dibuja Tolrato 10 urteko murala kolektiboki diseinatzeko" tailerra, Ruth Juan artistak emana (2024/03/09)

Dibujatolratoko 10. Urteurrena Jaia, Karmela autokudeatutako gunean (18/06/2024)

10. Jo ta marra jarraitzeko... aztertu behar

Dibujatolrato Sinparar 2024. jardueraren ondorio gisa, honako hauek azpimarra ditzakegu:

- § Oro har, **taldearen konpromiso soziala handitu dugu** (immigrazioa, feminismoa, ekologismoa, auzo-mugimenduak... beti ere adostasun zabaletik abiatuta), ia % 29raino, batez ere Sanfran-Zabala-Bilbo Zaharra auzoko dinamika babestuz. 2025ari begira, **auzoko sare sozial parte-hartzaile berriak, EHUNKAek**, auzokideen parte-hartzea dinamizatu nahi du, eta horretarako gurekin gaude. Aurten gure presentzia mantendu dugu auzoan
- § **Kultura-jarduerak** ere gehitu egin ditugu ekitaldi honetan, kedaden % 26raino,
- § Dibuja Tolrato Sin Parar lanaren **hamargarren urteurrena eta egindako 556 elkarerratzte ospatu ditugu**. Ahalegin handia egin dugu zer garen adierazten duen horma-irudi bat diseinatzeko eta Karmele zentro autokudeatuko pareta batean margotzeko, bertan egin baitugu urteurrenoko festa.
- § **Etengabe jarraitzen dugu esperimentatzen**. Horretarako, **Wikitokik** (kolektibo egoiliarra gara) etengabe errazten digu bere espazioa eta babes, ezinbestekoa gure taldearentzat, bakarra argi eta garbi. Azken ezustekoa "1.go Toca Truco" delakoa izan zen, non 10 tolraterek euren jakintzak partekatu zituzten. Era berean, Wikitoki eta bere proiektuekiko lankidetzak are gehiago indartu dugu, aldean arteko sinergiak direla eta. Komunikazioa eta trukea etengabeak eta sinergikoak izan dira.
- § **Bi tailer** egin ditugu, eta, gainera, kolektiboari lotutako artista profesionalek eman dituzte (Ruth Juan eta Iker Orueta). Dozena erdi marrazkilari erreferenteren zerrenda osatu dugu, eta espero dugu 3 eta 4 tailer artean antolatzea 2025ean, gure boluntarioen inplikazioari esker.
- § Lehen baino **gero eta hobeto ikustarazten dugu gure burua**, bai **Social Media - Instagrameko** pertsona batzuen jarduera handiagatik, bai **kalea behin eta berriz okupatu** izanagatik.
- § Hirugarren urtez, arrakasta handiko **hainbat jarduera errepikakor egin** ditugu. Horien artean, aipatzekoak dira Emilio Campuzano Lanbide Heziketako Zentroarekiko lankidetzak (2x), Dibujamaton jarduerak (3x) edo ereduak (6x).
- § **26 lagun berri sartu dira taldean**, horietako batzuk oso modu aktiboan. Gainera, Tolrat boluntario gehiago konprometitu dira 2025erako taldearen kudeaketarekin. Ariketa berrirako, gazteak (< 30 urte) eta taldea aberastuko duten pertsona anitzak (etorkinak,...) erakartzea interesatzen zaigu.
- § **Barne-eraginkortasuna eta antolaketa hobetzeke dago. Talde Motorrak** murriztagoa izan behar du, normalean bildu eta arinago lan egin eguneroko erabakiak hartuz. Dagoeneko hainbat lan-zirriborro ditugu. 2025aren hasieran erabaki genuen eta **Batzar edo Asanblada** batean berretsi genuen.

Eranskina: gure 2024 urteko 66 elkarerratzek

Eguna	Lekua	KL	KE	BA
240101	Patinaje en Arenal			
240108	Arte Ederretako Museoa			
240115	Modelo I			WK
240116	Imaginautak Bilborocken			
240122	La Tribu Dantza Espazioa			
240129	Librería Cámara			
240205	Devolución a Wikitoki			WK
240212	Modelo II			WK
240216	Exposición Isis Egipto – Museo Reproducciones			
240219	Proyecto Hemen			
240226	Euskal Irudigileak - Elkarte			
240304	Manhu restaurante social			
240309	Taller I: Ruth Juan en “Mural DTR 10.urteurrena”			WK
240311	Modelo III			WK
240314	Exposición Azkuna Zentroa “Artwok as Living System”			
240318	FP Emilio Campuzano I			
240325	Librería Joker			
240401	La Troupe Bar			
240408	Pío Baroja Plaza			
240415	Aita Mari Rescate Marítimo inmigrantes			
240422	Astillero en Erandio			
240429	Claret Enea familias asilo CEAR			
240506	Palacio Muñoz Barakaldo			
240508	Harrera Atxuri – Inmigrantes pateras			
240513	Pint of Science – Hika Ateneoa			
240520	Dibujamatón I en Bilbi			
240527	Ascensores Solokoetxe			
240603	Plaza Encarnación			
240608	Karmela, acabando el Mural			
240608	La Encartada Desfile de Moda			
240610	Fábrica abandonada Profusa en Zorrotza			
240615	Munduko Arrozak			
240617	La Peña Campa Ibaizabal			
240618	Dibujatolrato 10. Urteko Jaia Karmelan			
240624	La Tribu Flamenco en Bilborock			
240626	Etorkizunean Musika - Bilbin			
240701	Kalealdia			
240708	Plaza Tres Pilares			
240715	Dibujamatón II: Erronda kalea			
240722	Plaza Elíptica - Moyua			
240729	Ametzola Parkea			
240805	Triangelua			
240812	Taberna Guggenheim			
240819	Bilboko Jaiak - Txosnak			
240826	Barrakas parque Etxebarria			

240902	Maria Muñoz kalea			
240909	Oleabeagako Jaiak			
240916	Dibujamaton III: Iturribide			
240923	Telefonika Ehunka Proiektua – Cortes 23			
240930	Iniciativa “Ensanche Zona Peatonal”			
241007	Modelo IV			WK
241014	Paseo guiado COAVN Ensanche			
241021	Concentración Gernika-Palestina			
241022	Bertso Espekulatiboak – Azkuna Zentroa			
241028	Puente Zubiarte Deusto			
241104	Librería Naubis			
241111	Modelo V			WK
241118	Estación Tren Santander			
241123	Taller II – Iker Orueta “Anima Tolrato”			WK
241125	“Toca Truco” en Estudio Gaston			
241202	FP Campuzano II: automoción, electrónica e impresión			
241209	Modelo VI			WK
241214	Gau Irekia – Cuentos del Magreb			
241216	Floristería “Flores para Venus”			
241223	Olentzero ta Mari Domingi Bilbin			
241230	Exposición de Belenes en La Encarnación			

Oharra: KL: asteleheneko elkarretratzeak; KE: elkarretratze bereziak; BA: auzoan; WK: WikiTokin (txuriz); **GORRIZ:** konpromiso sozialekoa; **URDINEZ:** konpromiso kultureleko elkarretratzeak

